

Становище

за труда за присъждане на научната степен „доктор на филологическите науки“
в област на висше образование 2. Хуманитарни науки, професионално
направление 2.1. Филология (Общо и сравнително езиковедие:

лингводидактическа лексикография)

с автор Димитър Веселинов Димитров

Софийски университет „Св. Климент Охридски“

Факултет по класически и нови филологии

Тема: „Теоретичен модел за кумулативно лексикографиране на думи от чужд
произход в българския език (върху основата на френскоезичната лексика)“

от проф. д-р Гергана Кирилова Дачева,

Факултет по славянски филологии

Член на научното жури, определено от Ректора

на Софийския университет „Св.Климент Охридски“ със заповед № РД 38-736

1. Данни за проф. д-р Д.Веселинов

Димитър Веселинов е завършил с магистърска степен Френска филология (първа специалност) и Българска филология (втора специалност) в Софийския университет „Св.Климент Охридски“ през 1989 г. От 1992 г. до 2003 г. последователно е редовен асистент, старши асистент и главен асистент във Факултета по класически и нови филологии, от 2003 г. е избран за доцент, а от 2008 г. за професор в същия факултет. Дисертационния си труд за образователната и научна степен „доктор“ е защитил в научно направление 1.3 Педагогика на обучението по (методика на обучението по френски език). В рамките на седем години (2002–2008) по съвместителство е назначен в Секцията за съпоставителни изследвания на Института за български език „Проф. Л. Андрейчин“ към Българска академия на науките. Димитър Веселинов е член на престижни български и международни дружества и съюзи.

2. Данни за дисертацията и автореферата

Трудът отговаря на изискванията за докторска дисертация за придобиване на научната степен „доктор на науките“ и е представен в общ обем от 400 страници с увод, шест глави, заключение, приноси и библиография.

В увода авторът подчертава, че е важно „да се изследва и отрази лексикографски разволят и съвременното състояние на навлезлите през годините в лексикалната система на българския език думи и изрази от френски произход или с френско посредничество.“

Този развой поставя стратегическата задача пред българската лексикография да изработи многотомен речник на френцизмите в българския език, обхващащ устойчивия и подвижен запас на лексиката от френски произход за период от 785 години, като я представи в нейната цялост. Това е една от основните цели на изследването. Във връзка с тази цел проф. Д. Веселинов разработва съвременен теоретичен модел за фиксиране и лексикографиране на френцизмите в българския език. Авторът представя речников модел, който поставя началото на нов лексикографски жанр „кумулятивен историко-етимологичен тезаурус на думи от чужд произход в българския език“, базиран хронологически в периода 1230–2015 г.

Обект на анализ е „френцизмът като резултативна единица от трансгранично културно въздействие“, като моделирането се реализира чрез кумулативно-тезаурусен тип на представяне. Авторът използва като метод на изследване компаративно-контрастивния подход, основан върху комплексното портретиране на лексиката от френски произход, включващо историко-етимологичен и тълкувателно-узусен анализ.

Първа глава от изследването е посветена на теоретичния аспект на проблема; втората включва епистемологичните основи на кумулативния тип лексикографиране и в същността си също е теоретическа; третата глава представя характеристиките на лексикографското моделиране от кумулативен тип и по-конкретно на френцизма като лексикографска единица; четвъртата дава информация за лексикографското конструиране в макро- и микроструктурен план; петата глава представя макет на кумулативен речник на френските думи; а в шестата вниманието се насочва към приложението в практиката на лексикографския модел. Интересни и изключително полезни са и изводите, които проф. Д. Веселинов прави, свързани с разпространението и навлизането на френските думи през различните периоди на културно-историческо

влияние – най-осезаемо е навлизането на френцизми през втората половина на XIX и началото на XX век, като след Втората световна война процесът затихва постепенно. Това, разбира се, има своите обяснения, свързани с историческата и културна обстановка в България и отварянето на българските интелектуални среди към западноевропейската политика и култура, в частност към френската. Интересен е и анализът на фонемните, морфологичните и словообразователните процеси, протичащи между двата езика.

В заключение мога да се съглася напълно с обобщението на проф. Димитър Веселинов, че разработеният модел за кумулативно лексикографиране на френцизмите в българския език представлява оригинално теоретико-приложно изследване, което се вписва напълно, обогатявайки я, в българската лексикографска традиция. Хронологично подредените тълкувания са свързани и с отделните аспекти на реалната им речева употреба, което допълнително задълбочава обхвата на изследването. В библиографията са посочени 279 изследвания, които са използвани целенасочено при формирането на концепциите на автора. Напълно коректно са формулирани и приносите на дисертационния труд, като някои дори само са посочени в едно изречение, но всички специалисти знаят отлично колко трудоемко и концептуално сложно е делото, с което се е заел проф. Веселинов. По темата на дисертацията има 10 публикации, които дават възможност да се проследи процесът на създаването на този значим труд в годините. Авторефератът е изготвен според изискванията и в обем от 48 страници представя основните компоненти на разработката и напълно съответства на съдържанието на дисертационния труд.

Заклучение

Изследването представя проф. Веселинов като компетентен и сериозен специалист с трайни интереси и реални високи постижения в областта както на академичното филологическо образование, така и на лексикографската наука. Неговите публикации са с висок научен и приложен принос, необходими и полезни за студентите, специалистите и широката читателска аудитория. Смятам, че настоящото изследване на

проф. Д. Веселинов, както и Речникът го представят като сериозен учен с принос в българската лексикографска наука.

Представените документи и материали съответстват напълно на изискванията на Закона за академичното развитие в Република България, на Правилника за неговото приложение, на Правилника за развитието на академичния състав в СУ „Св.Климент Охридски“. Това ми дава основание напълно убедено да препоръчам на уважаемото Научно жури да присъди на Димитър Веселинов научната степен „доктор на филологическите науки“ по професионално направление 2.1. Филология(Общо и сравнително езикознание: лингводидактическа лексикография).

15.01.2016 г.

Автор на становището:

(проф. д-р Гергана Дачева)

